

Kuluttajaparlamentti vaatii täysistunnossaan 20.11.2018:

Toisen asteen koulutus maksuttomaksi

- *Peruskoulun jälkeinen koulutus ei ole yhdenvertaisesti kaikkien nuorten ulottuvilla, vaikka Suomen lainsäädäntö sitä edellyttää.*
- *Lukion ja ammatillisen koulutuksen kustannukset ovat kalliit, mikä asettaa nuoret keskenään eriarvoiseen asemaan.*
- *Kuluttajaparlamentti vaatii, että toisen asteen opintojen maksullisuus poistetaan.*

Opetus peruskoulussa ja toisella asteella on maksutonta, mutta lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelijoilla on velvollisuus itse hankkia opinnoissa välttämättömät oppikirjat, välineet ja tarvikkeet sekä vastata tutkintomaksuista.

Peruskoulun jälkeinen koulutus ei ole yhdenvertaisesti kaikkien nuorten ulottuvilla, vaikka Suomen lainsäädäntö sitä edellyttää. Pelkkä maksuton peruskoulutus ei enää takaa työllistymistä. Nykyiset työmarkkinat edellyttävät vähintään toisen asteen tutkintoa.

Lukion ja ammatillisen koulutuksen kustannukset ovat kalliit: esimerkiksi lukion suorittamisen kokonaiskustannukset nousevat jopa 2 600 euroon ja joidenkin ammatillisten tutkintojen kustannukset voivat, riippuen alasta ja oppilaitoksesta, nousta jopa useaan tuhanteen euroon.¹ **Tämä asettaa nuoret keskenään eriarvoiseen asemaan ja aiheuttaa paineita vähävaraisten perheiden toimeentulolle.**

Eryteisesti sellaisissa perheissä, joissa on useita yhtäaikaaisesti toisen asteen koulutusta suorittavia lapsia (esimerkiksi kaksoset, kolmoset tai pienellä aikavälillä syntyneet sisarukset), kustannukset nousevat kohtuuttoman korkeiksi. Monikkoperheissä taloudellista tilannetta vaikeuttaa lisäksi se, että lapsilisan maksaminen päättyy kaikilta monikkolapsilta samanaikaisesti heidän täytettyään 17 vuotta. **Toisen asteen opiskelun maksuttomuus on erityisen tärkeää myös pienituloisille, monilapsille ja yhden vanhemman perheille sekä erityislapsiperheille.**

Suomalaisista nuorista peräti 15 prosenttia ei ole suorittanut toisen asteen tutkintoa 25 ikävuoteen mennessä. Maaliskuussa 2018 julkaistun Nuorisobarometrin mukaan jopa 17% vastaajista kertoi taloudellisten syiden vaikuttaneen heidän koulutuspolkuunsa ja **vaiilla toisen asteen tutkintoa/opiskelupaikkaa olevista noin puolet kertoi syyksi taloudelliset syyt.**²

Pelastakaa Lapset ry. teki selvityksen toisen asteen kustannusten vaikutuksista nuorten ja heidän perheidensä arkeen. Selvitys julkaistiin marraskuussa 2017 ja on luettavissa täältä: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapset/main/2017/11/09145729/Pelastakaa_Lapset_Selvitys_toisen_asteen_opintojen_kustannuksista_2017.pdf

Aidosti maksuton koulutuspolku aina varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle mahdollistaa Suomen osaamispotentiaalini hyödyntämisen täysimääräisesti sekä lisää yhdenvertaisuutta perheiden välillä.

Perustuslain 16. pykälän mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä.

Kuluttajaparlamentti vaatii, että eduskunta laatii perusteellisen selvityksen ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ja lakiuudistuksiin lukio- ja ammatillisten opintojen maksullisuuden poistamiseksi. Opiskelijoilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella toisella asteella.

Kannanoton ovat allekirjoittaneet seuraavat järjestöt (ennakkoon ilmoittautuneet):

A-klinikkasäätiö
Autismi- ja Aspergerliitto
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
Familia ry
FinFami
Finnilco ry
Hengityслиitto ry
Huoltoliitto ry
Invalidiliitto
Irti Huumeista ry
Kotien Puolesta Keskusliitto ry
Kuuloliitto ry
Lapsiperheiden Etujärjestö ry
Leijonaemot ry
Marttaliitto ry
Nuorisoasuntoliitto ry
Nyyti ry
Suomen Kilpirauhasliitto ry
Suomen Monikkoperheet ry
Suomen nuoret lesket ry
Suomen Potilasliitto ry
Suomen Setlementtiliitto ry
Suomen Vanhempainliitto
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry
Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry

¹ Pelastakaa Lapset ry:n selvitys toisen asteen opintojen kustannuksista 2017: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapsset/main/2017/11/09145729/Pelastakaa_Lapset_Selvitys_toisen_asteen_opintojen_kustannuksista_2017.pdf

² Tiedote, Nuorisotutkimusseura & Valtion nuorisoneuvosto 20.3.2018: Nuorisobarometri 2017: Nuoret suhtautuvat myönteisesti oppimiseen ja koulutukseen. <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri-2017-nuoret-suhtautuvat-myonteisesti-oppimiseen-koulutukseen/>

Kuluttajaparlamentti on Kuluttajaliiton koordinoima valtakunnallisesti merkittävien järjestöjen vaikuttamisfoorumi. Toimintavuonna mukana on noin 35 valtakunnallisesti merkittävää sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöä sekä lapsi- ja nuorisoasioista kiinnostunutta järjestöä. Toiminnan tarkoituksena on saada poliittiset päättäjät tietoisiksi keskeisten järjestöjen näkemyksistä ja kannoista poliittisiin kysymyksiin sekä edistää kuluttajien etua politiikan eri osa-alueilla. Lisätietoja <http://www.kuluttajaliitto.fi/kuluttajaparlamentti>